

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดการนิเทศการศึกษาของกลิคแมน (Glickman) ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการดำเนินการวิจัยได้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน และได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เพื่อศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

รายละเอียดในการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 มีดังนี้

1. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการศึกษ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ในเรื่องของความหมาย ความสำคัญ ความจำเป็น กระบวนการ ทักษะและกิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ศึกษา เอกสาร งานวิจัย หลักการ ทฤษฎี เทคนิค แนวคิดการนิเทศการศึกษาของกลิคแมน (Glickman)
2. ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็นประเด็นเพื่อใช้ สอบถามความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
3. สร้างแบบสอบถามความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งแบบสอบถามนี้เป็นชนิดปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

4. การหาคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ จำนวน 4 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบสอบถาม และพัฒนา ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ

5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำนวน 230 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

6. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จัดทำเป็นร่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา การนิเทศ การศึกษาของ กลิคแมน (Glickman, 2004, p. 11) ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) โดยการสังเคราะห์ผลรวมกับข้อมูลความต้องการในการนิเทศภายในของครูจากขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นร่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

2. กำหนดสาระสำคัญหรือองค์ประกอบของรูปแบบคือ วัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ในรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจ ความรู้ความสามารถในการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.2 การกำหนดเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียน

3. การจัดทำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยนำผลจากการสำรวจความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษา ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา กำหนดเป็นรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

4. ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ ตามรายละเอียด ดังนี้

4.1 การประเมินความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้วิจัยส่งรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข

4.2 การประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร การศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศภายในสถานศึกษา จิตวิทยา การวัดและประเมินผลการศึกษา ได้พิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

4.2.1 รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2.2 แบบประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

+ 1 หมายความว่า มีความเห็นว่ายสอดคล้องเหมาะสม

0 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม

- 1 หมายความว่า มีความเห็นว่ายไม่สอดคล้องเหมาะสม

บันทึกผลการพิจารณาถึงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคน แล้วหาผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด โดยใช้สูตร IOC ได้กำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าใช้ได้ ไม่ต้องปรับปรุง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536, หน้า 124)

จากนั้นนำค่าคะแนนแทนค่าในสูตรการหาดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีความสอดคล้อง เหมาะสมและชัดเจนทั้งในด้านจุดประสงค์ในการสร้าง เนื้อหา การใช้ภาษา การพิมพ์ รูปเล่ม และความสะดวกในการนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ออยู่ระหว่าง 0.89 – 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทุกด้าน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดในการดำเนินการ มีดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 การทดลองกับกลุ่มเล็ก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก

จำนวน 1 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 4 สัปดาห์ นำผลที่ได้มาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข

ครั้งที่ 2 การทดลองกลุ่มใหญ่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตราด จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก
จำนวน 2 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 4 สัปดาห์ นำผลที่ได้มาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขให้เป็นรูปแบบ
การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สมบูรณ์

2. แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย
สอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ใช้รูปแบบการนิเทศภายใน
ถึงความเหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's) ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าว ได้กำหนดค่าคะแนน
แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Best & Kahn, 1998, p. 247)

- คะแนนเฉลี่ย 5 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของจุดตัด
ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

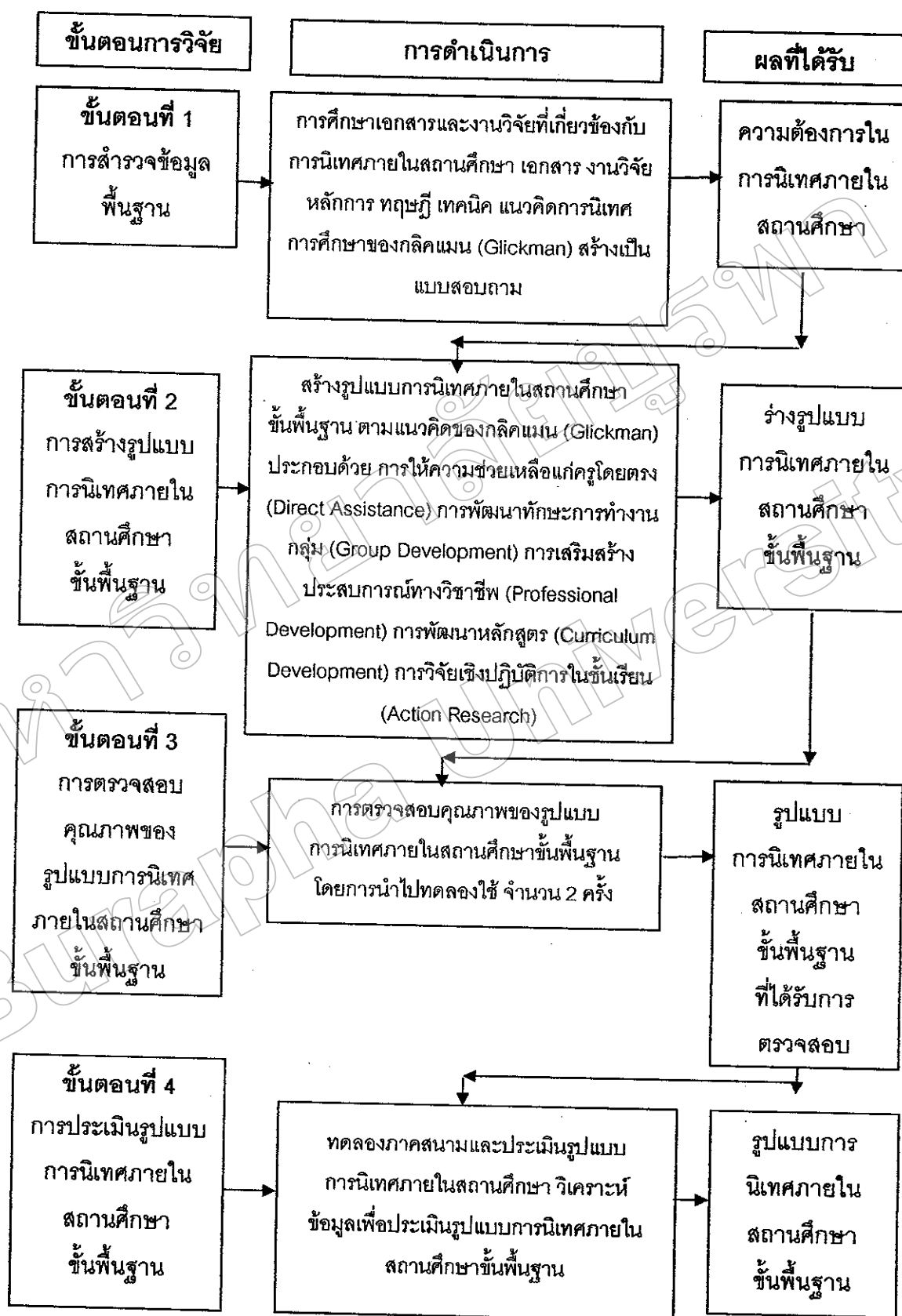
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการผ่านการประเมินรูปแบบการนิเทศ
ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3. นำแบบประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
ชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำนวน 25 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, p. 204) ซึ่งแบบประเมินฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.944

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้วิจัยนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดในการดำเนินการ มีดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการประเมินหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (One Group Posttest Only Design) โดยการนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำนวน 9 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 3 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน ใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองภาคสนาม จำนวน 4 สัปดาห์
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการประเมินระบบของคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินทางการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ประเทศสหรัฐอเมริกา (McMillan & Schumacher, 2001, pp. 530-531 citing Owen, 1993, pp. 41-45) ประกอบด้วย มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's) ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าว ได้กำหนดค่าคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ
4. การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้ประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูลในรูปของการบรรยาย ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย